

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ
DAİRE BAŞKANLIĞI

2020

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMALARDA İLK YARDIM

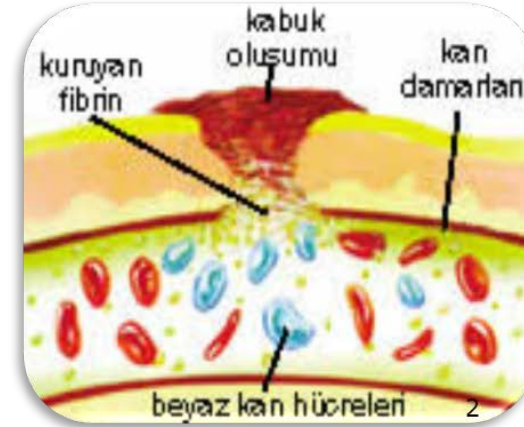
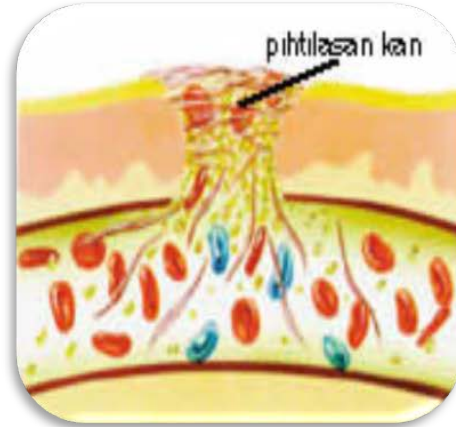
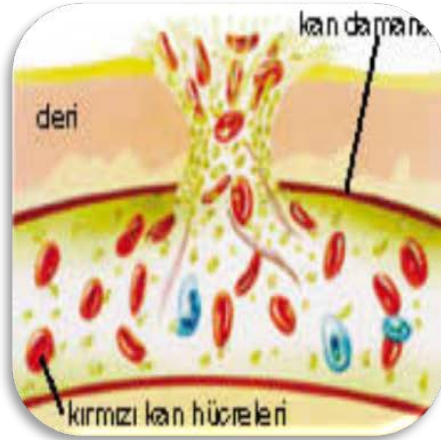

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMA

Kanama; damar bütünlüğünün bozulması sonucu kanın damar dışına (vücut içine ya da dışına) boşalmasıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMANIN CİDDİYETİNİ BELİRLEYEN DURUMLAR

- Kanamanın **hızı**
- Vücutta kanın aktığı **bölge**
- Kanamayla kaybedilen **kan miktarı**
- Kişinin **fiziksel durumu ve yaşı**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMA ÇEŞİTLERİ

A. Vücutta Kanın Aktığı Bölgeye Göre Kanamalar

- 1. Dış kanamalar:** Kanın vücut dışına doğru akmasıdır.
- 2. İç kanamalar:** Kanın vücut içine akmasıdır.
- 3. Doğal deliklerden olan kanamalar:** Kulak, burun, ağız, anüs (makat) ve üreme organlarından olan kanamalardır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMA ÇEŞİTLERİ

B. Damar Yapısına Göre Kanamalar

- 1. Atardamar kanaması:** Açık kırmızı renkli, kalp atışıyla uyumlu şekilde kesik ve fışkırarak akar.
- 2. Toplardamar kanaması :** Koyu kırmızı renkli ve sızıntı şeklinde akar.
- 3. Kılcal damar kanaması:** Küçük kabarcıklar şeklindedir.

! Kanamanın değerlendirilmesinde, şok belirtilerinin izlenmesi çok önemlidir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMA ÇEŞİTLERİ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMALARDA BASKI UYGULANAN BÖLGELER

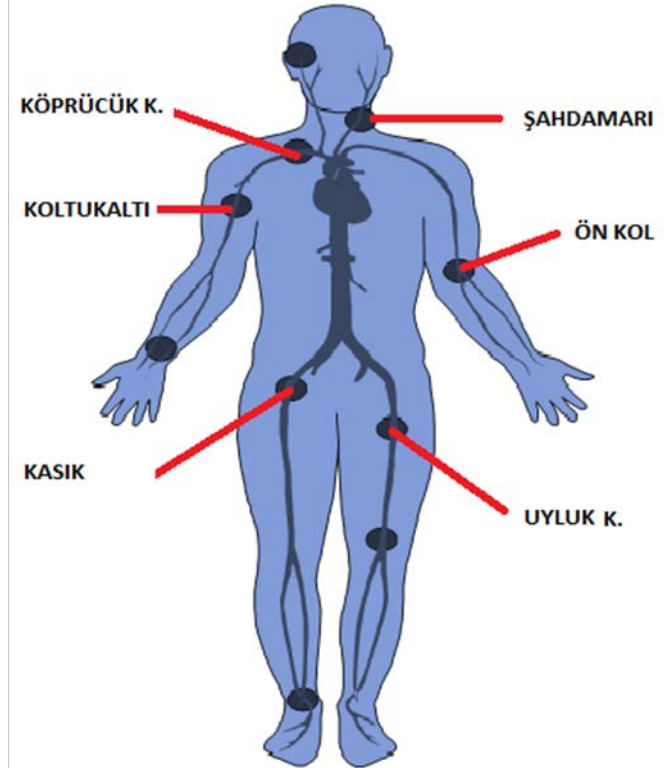
Atardamar kanamalarında **kan basınç ile fişkirir tarzda olur**. Bu nedenle kısa zamanda çok kan kaybedilir. Bu tür kanamalarda asıl yapılması gereken kanayan yer üzerine veya kanayan yere yakın olan **bir üst atardamar bölgesine baskı** uygulanmasıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KANAMALARDA BASI UYGULANAN BÖLGELER

1. Boyun (şahdamarı)
2. Köprücük kemiği üzeri
3. Koltukaltı
4. Kolun üst bölümü
5. Kasık
6. Bacak (uyluk)

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- İlk yardımcı kendini tanıtır ve hasta/yaralı sakinleştirilir.
- Hasta/yaralı sırt üstü yatırılır.
- Tıbbi yardım istenir (**112**).
- Hasta/yaralının durumu değerlendirilir(**ABC**).
- Kanama değerlendirilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- Kanayan yer üzerine temiz bir bezle bastırılır.
- Kanama durmazsa ikinci bir bez konarak basınç artırılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- Gerekirse bandaj ile sarılarak kanlanmış bezler kaldırılmadan basınç artırılır.
- Kanayan bölgeye en yakın basınç noktasına bası uygulanır.
- Kanayan bölge yukarı kaldırılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- Çok sayıda yaralının bulunduğu bir ortamda tek ilk yardımcı varsa, yaralı güç koşullarda bir yere taşınacaksa, uzuv kopması varsa ve/veya baskı noktalarına baskı uygulamak yeterli olmuyorsa **boğucu sargı (turnike)** uygulanır.
- Kanayan bölge dışarıda kalacak şekilde hasta/yaralının üstü örtülür.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- **Hasta/ yaralıya şok pozisyonu verilir.**
- Yapılan uygulamalar ile ilgili bilgiler (boğucu sargı uygulaması gibi) hasta/yaralının üzerine yazılır.
- Hasta/yaralının **yaşam bulguları sık aralıklarla (2-3 dakikada bir)** değerlendirilir.
- Hızla sevk edilmesi sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İÇ KANAMALAR

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İÇ KANAMALARDA İLK YARDIM

İç kanamalar;

- Şiddetli travma,
- Darbe, kırık,
- Silahla yaralanma nedeniyle oluşabilir.

Hasta/yaralıda **şok** belirtileri vardır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

İÇ KANAMALARDA İLK YARDIM

- Hasta/yaralının bilinci ve **ABC'si** değerlendirilir.
- Tıbbi yardım istenir (**112**).
- Üzeri örtülerek ayakları **30 cm. yukarı** kaldırılır.
- **Asla ağızdan yiyecek içecek verilmez.**
- **Hareket ettirilmez (Özellikle kırık varsa).**
- Yaşamsal bulgular incelenir.
- Sağlık kuruluşuna sevki sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE/BOĞUCU SARGI UYGULAMASI GEREKTİREN DURUMLAR

- Uzun kopmuşsa,
- Tüm kanama durdurma uygulamaları yetersiz kalıyorsa,
- Hasta/yaralının güç koşullarda taşınması gerekiyorsa,
- Çok sayıda hasta/yaralının bulunduğu ortamda tek ilk yardımcı varsa **turnike** uygulanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASINDA GENEL KURALLAR

- Turnike uygulamasında kullanılacak malzemelerin genişliği **en az 8-10 cm** olmalı,
- Turnike uygulamasında ip, tel gibi kesici malzemeler kullanılmamalı,
- Turnikeyi sıkmak için tahta parçası, kalem gibi malzemeler kullanılmalı,
- Turnike kanama duruncaya kadar sıkılıp kanama durduktan sonra daha fazla sıkılmamalı,

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASINDA GENEL KURALLAR

- Turnike uygulanan bölgenin üzerine hiçbir şey örtülmemeli,
- Turnike uygulamasının yapıldığı saat bir kağıda yazılmalı ve yaralının üzerine asılmalı,
- Uzun süreli kanamalardaki turnike uygulamalarında kanayan bölgeye göre **15-20 dakikada bir turnike gevşetilmeli,**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASINDA GENEL KURALLAR

- Turnike **uzvun koptuğu bölgeye en yakın ve deri bütünlüğünün bozulmamış** olduğu bölgeye uygulanmalı,
- Turnike **kol ve uyluk gibi tek kemikli bölgelere uygulanmalı** (uzuv kopması dışında)
- Uzuv kopması durumlarında önkol ve alt bacağı da turnike uygulanabilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASI

1. Geniş, sağlam ve esnemeyen bir sargı alınır.
2. Şerit yarı uzunluğunda katlanır, uzuv etrafına sarılır.
3. Bir ucu halkadan geçirilip çekilir ve iki ucu bir araya getirilir.
4. Kanamayı tamamen durduracak sıkı bir bağ atılır.
5. Sargının içinden sert bir cisim (kalem vb.) geçirilir ve uzva paralel konuma getirilir.
6. **Sert cisim kanama durana kadar döndürülür.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASI

7. Sert cisim uzva dik konuma getirilerek sargı çözülmeyecek şekilde tespit edilir.
8. Hasta /yaralının elbisesinin üzerine adı ve turnikenin uygulandığı zaman(saat ve dakika) yazılı bir kart iğnelenir.
9. Çok sayıda yaralı olduğunda yaralının alnına rujla veya sabit kalemle **Turnike** veya **T** harfi yazılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASI

10. Hasta /yaralı pansuman ve turnikesi görülecek şekilde battaniye ile örtülür.

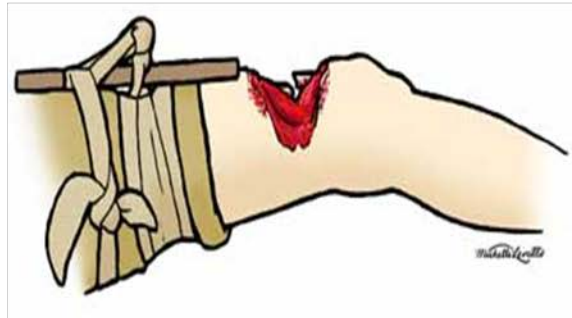
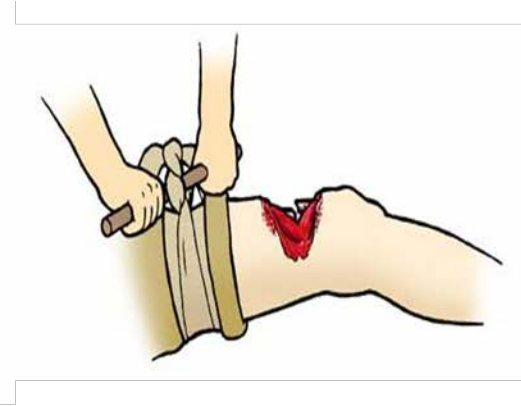
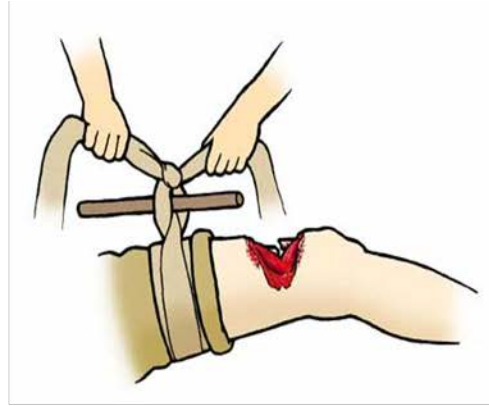
11. Turnike **15-20 dakika** aralıklarla gevşetilir, sonra tekrar sıkılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

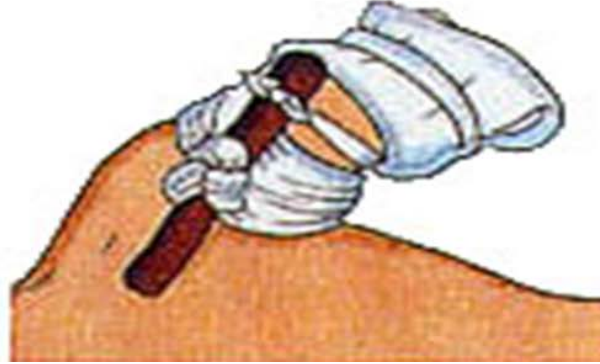
TURNİKE UYGULAMASI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

TURNİKE UYGULAMASI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

UZUV KOPMASI

1. Kopan parça temiz, su geçirmez ve ağzı kapalı plastik bir torbaya yerleştirilir.
2. Kopan parçanın bulunduğu torbanın ağzı kapatıldıktan sonra; içerisinde **1 ölçek suya, 2 ölçek buz** konmuş ikinci bir torbanın içine ya da kovaya konulur.
3. Hazırlanan bu torbanın üzerine hasta/yaralının adı yazılır ve hasta/yaralı ile aynı araca konur. **En geç 6 saat içinde** sağlık kuruluşuna sevki sağlanır.
4. Tıbbi birimler haberdar edilir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

UZUV KOPMASI

28

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DOĞAL DELİKLERDEN OLAN KANAMALAR

Burun Kanaması

- Hasta/yaralı sakinleştirilir, oturtulur.
- Baş hafifçe öne eğilir.
- Burun kanatları 5 dakika süreyle sıkılır.
- Kanama durmazsa uzman doktora gitmesi sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BURUN KANAMASINDA İLK YARDIM

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DOĞAL DELİKLERDEN OLAN KANAMALAR

Kulak Kanaması

- Hasta/yaralı sakinleştirilir, endişeleri giderilir.
- Kanama hafif ise kulak temiz bir bezle temizlenir.
- Kanama ciddi ise kulağı tıkamadan temiz bezle kapanır.
- **Bilinç yerinde** ise hasta/yaralı hareket ettirilmeden **sırt üstü** yatırılır.
- **Bilinçsizse** kanayan kulak üzerine **yan** yatırılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DOĞAL DELİKLERDEN OLAN KANAMALAR

- Kulak kanaması, kan kusma, anüs ve üreme organlarından gelen kanamalarda hasta/yaralı **kan örnekleri ile birlikte ilgili uzman bir doktora** sevk edilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

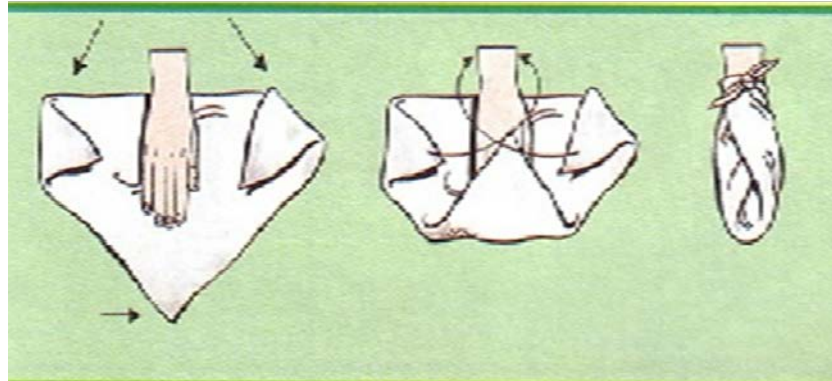
BANDAJ UYGULAMALARI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ELDE ÜÇGEN BANDAJ UYGULAMASI

- Parmaklar üçgenin tepesine gelecek şekilde el üçgen sargının üzerine yerleştirilir.
- Üçgenin tepesi bileğe doğru katlanır ve çaprazlanır.
- Bilek seviyesinde düğümlenir.

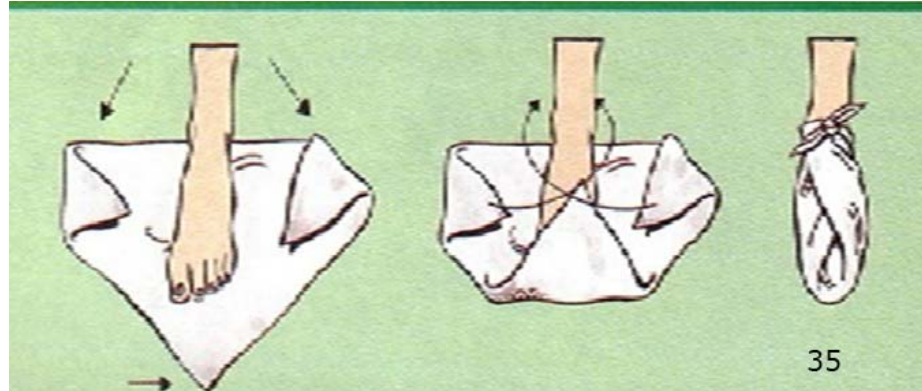

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

AYAĞA ÜÇGEN BANDAJ UYGULAMASI

- Ayak üçgenin üzerine düz olarak, parmaklar üçgenin tepesine bakacak şekilde yerleştirilir.
- Üçgen bandajın tepesi ayağın üzerinde çaprazlayacak şekilde öne doğru getirilir.
- İki ucu ayak bileği etrafında düğümlenir.

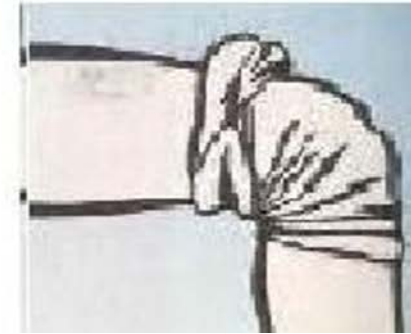

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DİZDE ÜÇGEN BANDAĞ UYGULAMASI

- Üçgenin tabanı dizin 3-4 parmak altında ve ucu dizin üzerine gelecek şekilde yerleştirilir.
- Uçları dizin arkasında çaprazlanır ve dizin üstünde düğümlenir.

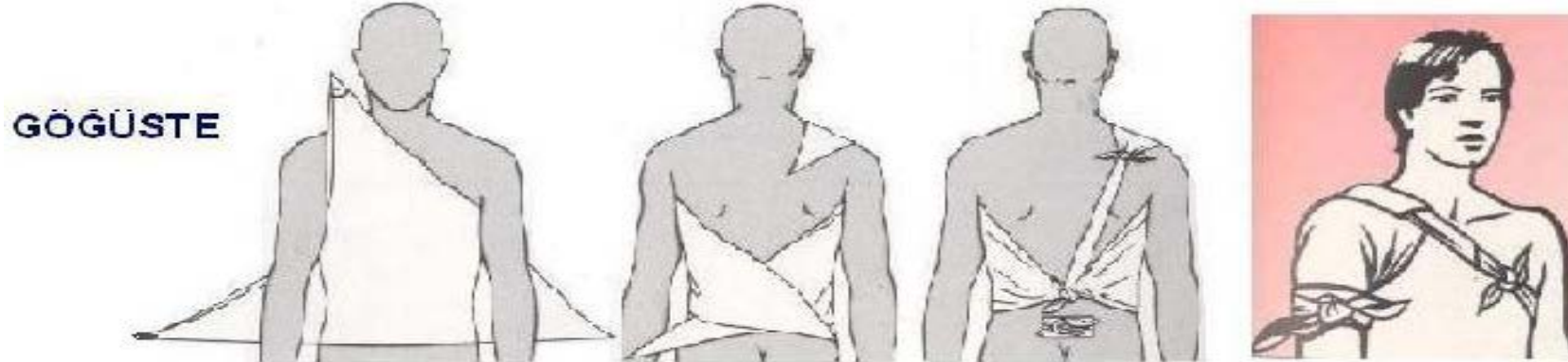

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖĞÜSE ÜÇGEN BANDAJ UYGULAMASI

- Üçgenin tepesi omuza yerleştirilir ve tabanı göğüsü saracak şekilde sırtta düğümlenir.
- Bu düğüm ile üçgenin tepesi bir başka bez kullanılarak birbirine yakınlaştırılarak bağlanır.

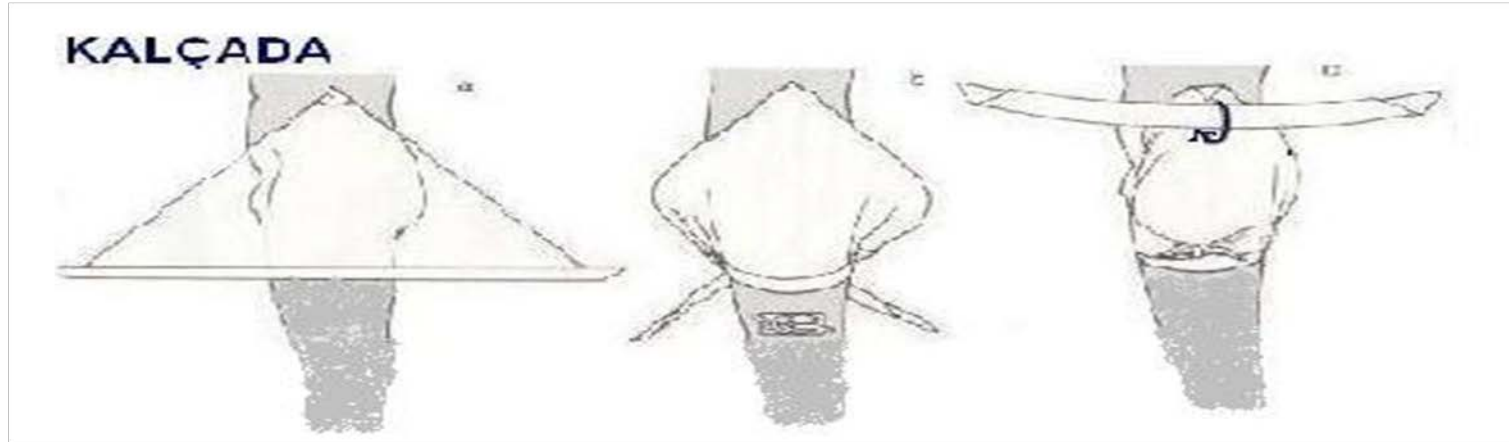

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KALÇAYA ÜÇGEN BANDAJ UYGULAMASI

- Üçgenin tabanı uyluğun alt kısmının etrafında düğümlenir. Tepesi ise belin etrafını saran bir kemer ya da beze bağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOK

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOK

Şok; dolaşım sisteminin yaşamsal organlara yeterince kan gönderememesi nedeniyle ortaya çıkan ve tansiyon düşüklüğü ile seyreden akut **dolaşım yetmezliği** durumudur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOK ÇEŞİTLERİ

- **Kardiyojenik şok**; kalp kökenli
- **Hipovolemik şok**; vücutta sıvı eksikliği/sıvı kaybına bağlı
- **Toksik şok**; zehirlenmeye bağlı
- **Anafilaktik şok**; alerjiye bağlı olarak gelişir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOK BELİRTİLERİ

- Kan basıncında düşme,
- Hızlı ve zayıf nabız,
- Hızlı ve yüzeysel solunum,
- Ciltte soğukluk, solukluk ve nemlilik,
- Endişe, huzursuzluk, baş dönmesi,
- Dudak çevresinde solukluk ya da morarma,
- Bilinç seviyesinde azalma, susuzluk hissi.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOKTA İLK YARDIM

- Kendimizin ve çevremizin güvenliği sağlanır.
- Hasta/yaralı sırt üstü yatırılır.
- Hava yolunun açıklığı sağlanır.
- Hasta/yaralının mümkün olduğunca temiz hava soluması sağlanır.
- Kanama varsa hemen durdurulur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOKTA İLK YARDIM

- Hasta/yaralıya şok pozisyonu verilir.
- Hasta /yaralı sıcak tutulur.
- Hasta /yaralı hareket ettirilmez.
- Hasta/yaralının hızlı bir şekilde sağlık kuruluşuna sevki sağlanır (112).
- Hasta /yaralının endişe ve korkuları giderilerek psikolojik destek sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOK POZİSYONU VERİLMESİ

- Hasta /yaralı düz olarak sırt üstü yatırılır.
- Hasta/yaralının bacakları **30 cm kadar yukarı kaldırılarak** bacaklarının altına destek konulur.
- Hasta/yaralının üzeri örtülerek ısıtılır.
- Yardım gelinceye kadar hasta/yaralının yanında kalınır.
- Hasta/yaralının belirli aralıklarla **(2-3 dakikada bir) yaşam bulguları değerlendirilir.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOK POZİSYONU VERİLMESİ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

